โรงพยาบาลวังเจ้า อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก

ระเบียบปฏิบัติ คู่มือการปฏิบัติงาน / วิธีการทำงาน /แนวทางเวชปฏิบัติ

ประเภทเอกสาร	วิธีปฏิบัติงาน	
ชื่อเอกสาร	การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ	
รหัสเอกสาร	WI-IC-๐๐๔	
แผนกที่เกี่ยวข้อง	หน่วยบริการผู้ป่วย	
วันที่ประกาศใช้	๑ มีนาคม ๒๕๖๓	
ผู้จัดทำ	คณะกรรมการการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	..... (นางสาวพชรพิมพ์ ขาวทุ่ง)
ผู้ทบทวน	ประธานคณะกรรมการจัดทำคู่มือการบริการ	..... (นางสาวศรสวรรค์ นุ่มมีศรี)
อนุมัติโดย	ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเจ้า	..... (นายพิจารณ์ สารเสวก)

โรงพยาบาลวังเจ้า	**หน้า ๑/๕**
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-IC-๐๐๔	**ฉบับแก้ไข ครั้งที่ : ๑**
เรื่อง : การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ	**วันที่ : ๑ มีนาคม ๒๕๖๓**
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	**แผนกที่เกี่ยวข้อง : หน่วยบริการผู้ป่วย**
ผู้จัดทำ : นางสาวพชรพิมพ์ ขาวทุ่ง	**ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล**

วัตถุประสงค์

เพื่อลดอัตราการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ (Catheter associated urinary tract infection)

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้รับบริการในโรงพยาบาล

คำจำกัดความ

การติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ (Catheter associated urinary tract infection) หมายถึง ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ ตามเกณฑ์การวินิจฉัยการติดเชื้อของโรงพยาบาล (คู่มือการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล) ร่วมกับ ผู้ป่วยได้รับการคาสายสวนปัสสาวะนานมากกว่าหรือเท่ากับ 48 ชั่วโมง หรือ ภายใน 48 ชั่วโมงหลังจากถอดสายสวนปัสสาวะออกแล้ว

แนวทางปฏิบัติ

ลำดับ	กระบวนการ	แนวทางปฏิบัติ
๑	ประเมินความจำเป็นในการใส่สายสวนปัสสาวะ	๑.๑ ใช้วิธีการสวนปัสสาวะหลังจากได้พิจารณาแล้วว่าไม่มีวิธีการอื่นที่เหมาะสม ๑.๒ เก็บปัสสาวะส่งตรวจเพื่อประเมินการติดเชื้อก่อนการใส่สายสวนปัสสาวะ ๑.๓ ทบทวนอย่างต่อเนื่องว่าผู้ป่วยมีความจำเป็นที่จะต้องคาสายสวนปัสสาวะหรือไม่ ถ้าหมดความจำเป็นให้ถอดสายสวนออกทันที ๑.๔ บันทึกรายละเอียดการใส่และการดูแลผู้ป่วย
๒	การล้างมือ	Hygienic handwashing ด้วยน้ำยา ฆ่าเชื้อ หรือถูมือด้วย Alcohol hand rub ก่อนและหลังการใส่สายสวนหรือสัมผัสบริเวณที่ใส่สายสวนปัสสาวะ

โรงพยาบาลวังเจ้า	**หน้า ๒/๕**
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-IC-๐๐๔	**ฉบับแก้ไข ครั้งที่ : ๑**
เรื่อง : การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ	**วันที่ : ๑ มีนาคม ๒๕๖๓**
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	**แผนกที่เกี่ยวข้อง : หน่วยบริการผู้ป่วย**
ผู้จัดทำ : นางสาวพชรพิมพ์ ขาวทุ่ง	**ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล**

แนวทางปฏิบัติ(ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	แนวทางปฏิบัติ
๓	การใส่สายสวนปัสสาวะ	๓.๑ บุคลากรที่ทำการสวนปัสสาวะต้องได้รับการฟื้นฟูความรู้และทักษะอย่างสม่ำเสมอขณะปฏิบัติงานในเรื่องวิธีการใส่สายสวนที่ถูกต้อง การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการสวนปัสสาวะ และภาวะแทรกซ้อน ที่เกิดขึ้น ๓.๒ ก่อนสวนปัสสาวะทุกครั้งต้องทำความสะอาดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ให้สะอาดด้วยสบู่ และน้ำ ๓.๓ใช้อุปกรณ์ที่ปราศจากเชื้อและใช้หลัก Aseptic technique ในการใส่สายสวนปัสสาวะ ๓.๔ ใช้ถุงมือปราศจากเชื้อ ผ้า Drape สำลี น้ำกลั่น/น้ำเกลือปราศจากเชื้อเช็ดรอบ ๆ Urethra และใช้ตัวหล่อลื่นที่ปราศจากเชื้อ ๓.๕ เลือกสายสวนที่มีขนาดเล็กที่สุดพอที่น้ำปัสสาวะจะไหลได้ สะดวก การทำบอลลูนใช้น้ำ ๑๐ ซีซี ปริมาณน้ำอาจเปลี่ยนแปลงได้ ตามขนาดของสายสวนปัสสาวะของบริษัทผู้ผลิต ให้สังเกตปริมาณน้ำ ตามที่ระบุไว้บนสายสวนปัสสาวะ ๓.๖ ตรึงสายสวนในตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการดึงรั้งและการเคลื่อนที่ของสายสวนปัสสาวะ
๔	การดูแลผู้ป่วยขณะคาสายสวนปัสสาวะ	๔.๑ ระบายน้ำปัสสาวะด้วยระบบปิด ๔.๒ ถ้ามีการถอดข้อต่อต่าง ๆ ต้องทำความสะอาดข้อต่อด้วย น้ำยาฆ่าเชื้อ (๗๐% Alcohol/Providine) ก่อนและหลังถอดข้อต่อทุกครั้ง ๔.๓ ดูแลไม่ให้มีการอุดกั้นการไหลของน้ำปัสสาวะ ๔.๔ ถุงรองรับปัสสาวะต้องอยู่ต่ำกว่าระดับของกระเพาะปัสสาวะและห้ามสัมผัสพื้น

โรงพยาบาลวังเจ้า	**หน้า ๓/๕**
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-IC-๐๐๔	**ฉบับแก้ไข ครั้งที่ : ๑**
เรื่อง : การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ	**วันที่ : ๑ มีนาคม ๒๕๖๓**
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	**แผนกที่เกี่ยวข้อง : หน่วยบริการผู้ป่วย**
ผู้จัดทำ : นางสาวพชรพิมพ์ ขาวทุ่ง	**ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล**

แนวทางปฏิบัติ(ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	แนวทางปฏิบัติ
๔	การดูแลผู้ป่วยขณะคาสาย สวนปัสสาวะ (ต่อ)	๔.๕ เทน้ำปัสสาวะจากถุงรองรับปัสสาวะจำนวนปัสสาวะในถุงรองรับมีปริมาณที่จะให้น้ำปัสสาวะไหลดี และไม่ย้อนกลับประมาณ ๑,๐๐๐ c.c. หรือ ๓/๔ ของถุง ๔.๖ การเทน้ำปัสสาวะให้ใส่ถุงมือสะอาด ใช้สำลีชุบ ๗๐% Alcohol เช็ดท่อถุงปัสสาวะก่อนและหลังเทปัสสาวะ ใช้ภาชนะสะอาดแยกผู้ป่วยเฉพาะราย ๔.๗ ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธ์และรูเปิดของท่อปัสสาวะด้วยสบู่และน้ำอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้งและเมื่อสกปรกหรือมีการขับถ่าย
๕	ระยะเวลาเปลี่ยนสายสวน และถุงรองรับปัสสาวะ	๕.๑ ไม่ต้องกำหนดการเปลี่ยนสายสวน ให้เปลี่ยนเมื่อชำรุด รั่ว อุดตันหรือมีการติดเชื้อของทางเดินปัสสาวะเท่านั้นระยะเวลา การเปลี่ยนสายสวนที่เหมาะสมคือ “ระยะเวลาที่นานที่สุดที่ไม่มีหินปูนมาเกาะจนเป็นอุปสรรคต่อการ off สายสวน” วิธีการกำหนดเวลาการเปลี่ยนสายสวนที่เหมาะสมในกรณีที่ผู้ป่วยต้องคาสายสวนเป็นเวลานาน ดังนี้ ๕.๑.๑ คาสายสวน ๒ สัปดาห์แล้วเปลี่ยนถ้าไม่พบหินปูนที่ ปลายสายสวนให้ลองเปลี่ยน ๔,๖,๘ สัปดาห์ ตามลำดับ ๕.๑.๒ กำหนดเป็นระยะเวลาในการเปลี่ยนสายสวนของแต่ละ บุคคลตามผลลัพธ์ข้อ ๔.๑.๑ ๕.๑.๓ ถุงรองรับปัสสาวะในผู้ป่วยที่คาสายสวนปัสสาวะสามารถ ใช้ได้นาน ๒๘ วัน (หรือ ๑ เดือน) โดยไม่ต้องเปลี่ยน ยกเว้น สาย สวนหลุด ถุงขาด ถุงสกปรกมาก หรือมีการติดเชื้อของระบบทางเดิน ปัสสาวะ

โรงพยาบาลวังเจ้า	**หน้า ๔/๕**
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-IC-๐๐๔	**ฉบับแก้ไข ครั้งที่ : ๑**
เรื่อง : การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ	**วันที่ : ๑ มีนาคม ๒๕๖๓**
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	**แผนกที่เกี่ยวข้อง : หน่วยบริการผู้ป่วย**
ผู้จัดทำ : นางสาวพชรพิมพ์ ขาวทุ่ง	**ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล**

แนวทางปฏิบัติ(ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	แนวทางปฏิบัติ
๖	การใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกาย	๖.๑ สวมถุงมือปราศจากเชื้อ ในการใส่สวนปัสสาวะ ๖.๒ สวมถุงมือสะอาด ในการเทน้ำปัสสาวะ การตวง การเก็บปัสสาวะส่งตรวจ และเปลี่ยนถุงมือเมื่อเสร็จกิจกรรมแต่ละครั้ง และระหว่างผู้ป่วยแต่ละราย
๗	การเก็บปัสสาวะเพื่อส่งตรวจ	เก็บปัสสาวะเพื่อส่งตรวจด้วย good aseptic technique โดยเช็ดบริเวณที่จะแทงเข็มด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ (๗๐% Alcohol/Providine) แล้วใช้เข็ม(เบอร์ ๒๓- ๒๕) ดูดน้ำปัสสาวะออกมา
๘	หลีกเลี่ยงการสวนล้างกระเพาะปัสสาวะโดยไม่ จำเป็น	หลีกเลี่ยงการสวนล้างกระเพาะปัสสาวะโดยไม่จำเป็น เพราะการสวนล้างกระเพาะปัสสาวะไม่ได้ป้องกัน Catheter associated urinary tract infection
๙	CAUTI Bundle	Hand hygiene = H, ล้างมืออย่างมีประสิทธิภาพ ๗ ขั้นตอน Avoid unnecessary urinary cathethers = A, พิจารณาข้อบ่งชี้การใส่สายสวนปัสสาวะ Review urinary catheters necessary daily =R, ทบทวนข้อบ่งชี้การใส่สายสวนปัสสาวะทุกวัน Maintain urinary catheters based on recommended =M,การดูแลผู้ป่วยคาสายสวนปัสสาวะ

โรงพยาบาลวังเจ้า	**หน้า ๕/๕**
วิธีปฏิบัติงาน เลขที่ : WI-IC-๐๐๔	**ฉบับแก้ไข ครั้งที่ : ๑**
เรื่อง : การปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสายสวนปัสสาวะ	**วันที่ : ๑ มีนาคม ๒๕๖๓**
แผนก : งานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	**แผนกที่เกี่ยวข้อง : หน่วยบริการผู้ป่วย**
ผู้จัดทำ : นางสาวพชรพิมพ์ ขาวทุ่ง	**ผู้อนุมัติ : ผู้อำนวยการโรงพยาบาล**

เอกสารอ้างอิง

สมหวัง ด่านชัยวิจิตร, สุพัฒน์วาณิชย์การ. การติดเชื้อในโรงพยาบาลของระบบทางเดินปัสสาวะ. ใน สมหวัง ด่านชัยวิจิตร (บรรณาธิการ). **โรคติดเชื้อในโรงพยาบาล.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : บริษัท แอลทีเพรส จำกัด, ๒๕๔๔: หน้า ๑๗๗-๙๖.

Moola S and Konno R. A systematic review of the management of short-term indwelling urethral catheters to prevent urinary tract infections. **Joanna Briggs Institute Library of Systematic Review ๒๐๑๐**; ๘(๑๗): ๖๙๕-๗๒๙.

Wong ES, Hooton TM. **Guideline for prevention of catheter-associated urinary tract infections.** ๑๙๘๑. Available from: http://www.cdc.gov/ncidod/hip/GUIDE/uritract.html. Accessed December, ๑๙๙๙.

ภาคผนวก

-แบบประเมินพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากคาสายสวนปัสสาวะผู้ป่วยในโรงพยาบาลวังเจ้า

แบบประเมินพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อจากคาสายสวนปัสสาวะผู้ป่วยใน โรงพยาบาลวังเจ้า (ธค.63)

ลำดับ	กิจกรรม	วันที่ปฏิบัติ								
		ค	ช	บ	ค	ช	บ	ค	ช	บ
1	การใส่สายสวนปัสสาวะเมื่อมีข้อบ่งชี้ดังต่อไปนี้ (ลงชื่อผู้ใส่สายสวน)									
	1.1 มีการอุดกั้นของท่อปัสสาวะ									
	1.2 เพื่อบันทึกปริมาณปัสสาวะ									
	1.3ผู้ป่วยมีการฝ่าด้ดทางเดินปัสสาวะ									
	1.4การให้ยารักษาเข้ากระเพาะปัสสาวะโดยตรง									
	1.5เพื่อการวินิจฉัยและเพื่อติดตามการดำเนินของโรค									
2	ขั้นตอนการใส่สายสวนปัสสาวะ									
	2.1ล้างมือก่อน-หลัง ใส่สายสวนปัสสาวะแบบ hygienic hand washing									
	2.2ใช้เทคนิคปราศจากเชื้อในการใส่สายสวนปัสสาวะ									
	2.3เก็บ urine exam ก่อนใส่สายสวนปัสสาวะ									
3	การดูแลการคาสายสวนปัสสาวะ									
	3.1ล้างมือแบบ normal hand washing ก่อน-หลังสัมผัสผู้ป่วย									
	3.2ดูแลการใส่สายสวนปัสสาวะระบบปิด ไม่มีการหัก พับ งอ หรืออุดตัน									
	3.3 ถุงรองรับปัสสาวะอยู่ต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะ									
	3.4 การตรึงสายสวนปัสสาวะ - ชาย ปิดที่โคนขาด้านหน้า สายพาดหน้าขา -หญิง ปิดที่ต้นขาด้านใน สายพาดหน้าขา									
	3.5การเทปัสสาวะทุก 8 ชั่วโมงหรือมีปัสสาวะ ¾ ของถุงรองรับปัสสาวะ (ไม่ควรเปิดรบกวนระบบปิดบ่อย)									
	3.6การเทปัสสาวะใช้สำลีชุบ 70% Alc. เช็ดปลายท่อก่อน-หลัง เทปัสสาวะระมัดระวังไม่ให้ปลายท่อสัมผัสกับภาชนะรองรับ หรือพื้น									
	3.7ทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง ด้วยน้ำสบู่ และหลังถ่ายอุจจาระ									
4	เปลี่ยนสายสวนปัสสาวะเมื่อครบ 1 เดือนหรืออุดตัน หรือรั่ว หรือสกปรก โดยเขียนกำหนดวันเปลี่ยนสายที่ถุงปัสสาวะ									
5	การเก็บปัสสาวะเพาะเชื้อ(U/C) ให้ paint ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ บริเวณที่จะแทงเข็มด้วยเข็ม No. 24 แทงแบบแนวเฉียง									
	รวมปฏิบัติ									
	ระดับปฏิบัติ									
	ลายมือชื่อผู้ให้การพยาบาล									

หมายเหตุ V หมายถึง ปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน X หมายถึง ไม่ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

Patient's name	อายุ ปี	HN	AN
Department or Service	เตียง	Attending Physician	